

AVALIK ARVAMUS EUROOPA LIIDU STRUKTUURITOETUSTEST NING NORRA JA EUROOPA MAJANDUSPIIRKONNA TOETUSTEST 2018

Elanikkonna küsitlusuuringu kokkuvõte

2018. aasta sügisel viis Turu-uuringute AS Riigi Tugiteenuste Keskuse tellimusel läbi üle-eestilise avaliku arvamuse uuringu, selgitamaks elanike teadlikkust Euroopa Liidu struktuuritoetustest ning Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetustest. Sarnaseid küsitlusuuringuid on Eestis läbi viidud alates 2005. aastast, kuid tulenevalt muudatustest küsitlusankeedis ning -metoodikates pole enne 2014. aastat läbi viidud uuringud käesolevaga otseselt võrreldavad. Uuringu läbiviimist korraldas ja tellis Riigi Tugiteenuste Keskus. Uuringu korraldamist rahastati Euroopa Liidu struktuurifondide ja Norra/EMP toetuste tehnilisest abist.

2018. aasta küsitluses, mis leidis aset 3. – 11. septembril, koguti veebiküsitluse teel vastuseid 1001-lt Eesti elanikult vanuses 18-74.

Teadlikkus

Uuringu andmetel on Euroopa Liidu struktuuritoetustest kuulnud 80% Eesti elanikest ning 24%-l on olnud toetustega personaalseid kokkupuuteid (enamasti on osaletud toetusi saanud või neid tutvustavates projektides, koolitustel või seminaridel, harvemini ise toetust taotletud). Teadlikkus eurotoetustega rahastatud piirkondlikest projektidest on madalam (mõnest sellisest on kuulnud 45% Eesti elanikest) ning teadlikkus Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetustest veelgi madalam (antud toetusliigist on kuulnud 14% elanikest ning 4%-l on olnud personaalseid kokkupuuteid).

Eurotoetusi saavate valdkondadena meenuvad inimestele spontaanselt kõige sagedamini põllumajandus/kalandus/metsandus, maanteed/raudteed/transport/sadamad ning haridus/teadus. Ühtegi toetatavat valdkonda ei oska spontaanselt nimetada 13% antud toetusliigist teadlikest inimestest. Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetuse puhul on teadlikkus toetusi saavatest valdkondadest madalam – 42% antud toetusliigist kuulnud inimestest ei oska neid toetusi ühegi konkreetse valdkonnaga seostada. Konkreetsetest valdkondadest seostatakse Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetustega kõige sagedamini haridust/teadust ning sotsiaalvaldkonda/tööhõivet.

Eurotoetusi vahendavate asutustena teatakse spontaanselt kõige sagedamini PRIA-t (mainis 28% eurotoetustest kuulnud inimestest) ja EAS-i (25%). Etteantud nimekirja baasil tunti toetust vahendavate asutustena lisaks EAS-ile (66%) sageli ära ka KIK (54%), Kredex (48%) ja Innove (48%).

Spontaanne teadlikkus Euroopa Liidu toetusfondidest, millest on võimalik toetusi taotleda, on suhteliselt madal – 69% eurotoetustest kuulnud inimestest ei oska spontaanselt ühtegi fondi nimetada. Tuntumad toetusfondid on Euroopa Regionaalarengu Fond (teab 73% eurotoetustest teadlikest inimestest, sealjuures 9% spontaanselt) ning Euroopa Sotsiaalfond (teab 53% eurotoetustest teadlikest inimestest, sealjuures 7% spontaanselt).

Teabekanalid

Eurotoetuste kohta sooviks rohkem teavet saada 62% ning Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetuste kohta 53% elanikest. Eurotoetuste-alast teavet on saadud eelkõige traditsioonilistest massimeediakanalitest: televisioonist (60% eurotoetustest kuulnud inimestest), üleriigilistest ajalehtedest (40%) või raadiost (39%). Struktuurifondide kodulehest on teadlik 9% elanikest, sealjuures külastanud on seda veebilehte 6%. Mitteeestlaste poolt kasutatud teabekanalite valik on väiksem kui eestlastel, mis viitab nende väiksematele võimalustele antud teemal infot saada. Nii eurotoetuste kui Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetuste puhul eelistatakse teavet saada eelkõige massimeediakanalitest – TV-st, ajalehtedest, sotsiaalmeediast ja raadiost.

Hinnangud toetuste jagamisele ja mõjule Eestis

85% antud toetusliigist kuulnud elanikest peab eurotoetuste mõju Eesti arengule positiivseks, 2% arvates mõju puudub ning 2% peab mõju negatiivseks. Arvamused eurotoetuste mõjust Eesti majanduse arengule ning piirkondlike projektide mõjule on laias laastus sarnased. Viimase kolme aasta võrdluses on negatiivsed hinnangud eurotoetuste mõjule pisut vähenenud (v.a piirkondlike projektide puhul) ning kasvanud on nende inimeste osakaal, kes toetuste mõju hinnata ei oska. Selge arvamuse puudumine võib viidata nii teema aktuaalsuse vähenemisele kui infopuudusele.

Hinnangud eurotoetuste planeerimise ja jagamise läbipaistvusele ja selgusele Eestis on nelja aastaga muutunud negatiivsemaks. Tänavu hindas seda protsessi läbipaistvaks ja selgeks 24% ning läbipaistmatuks 47% elanikest. Negatiivseid hinnanguid põhjendati kõige sagedamini info vähesuse, korruptsiooni ning raha jagamise süsteemi ebaselgusega. Selles osas, kas toetusi suunatakse õigetes valdkondadesse, on elanike arvamused positiivsemad – 55% arvates saavad toetusi õiged valdkonnad ning 15% arvates mitte. Siiski on ka siinkohal positiivsed arvamused ajas vähenenud ning selge arvamuseeta inimeste osakaal nelja aastaga kahekordistunud, tõustes tänavu 30%-ni. Probleemiks on siinkohal ka kommunikatsiooni puudujäägid, kuna negatiivseid arvamusi põhjendati muuhulgas infovähesusega.

Logode tuntus

Euroopa Liidu struktuurifondide logod tundis ära 93% vastajatest ning Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetuste logod 3% elanikest. Võrreldes varasemate aastatega on EL struktuurifondide logode tuntus pisut kasvanud, kuid Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetuste logode tuntus vähenenud (mis on põhjendatav sellega, et viimati mainitud logode kujundus muutus). Valdav osa inimestest, kes logod ära tundsid, on kursis ka nende kasutuseesmärkidega.